

Mgr Paweł A. Nowak –
Katedra Gospodarki Samorządu Terytorialnego, Instytut Gospodarki Przestrzennej,
Uniwersytet Łódzki,
p.o. Naczelnika Wydziału Społeczeństwa Informacyjnego Departamentu Cyfryzacji
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego

Paweł A. Nowak - Europejska Agenda Cyfrowa w planowaniu rozwoju Unii Europejskiej i Polski na lata 2014-2020

1. W drodze do nowej perspektywy

W początkowym okresie funkcjonowania Unii Europejskiej jej agendy zajmowały się społeczeństwem informacyjnym (SI) głównie w kontekście zagadnień związanych z normalizacją technologii informatycznych i telekomunikacji. Przykładem takiego działania może być Decyzja Rady z 22 grudnia 1986 w sprawie normalizacji w dziedzinie technologii informatycznych i telekomunikacyjnych¹. Dokument ten zakładał tworzenie ram normatywnych budowy społeczeństwa informacyjnego, które miały na celu:

- „a) przyczynienie się do integracji wewnętrznego rynku wspólnotowego w sektorze technologii informatycznych i telekomunikacji;
- b) zwiększenie międzynarodowej konkurencyjności producentów wspólnotowych poprzez umożliwienie powiększenia we Wspólnocie chłonności rynku produkowanego sprzętu, odpowiadającego europejskim i światowym normom;
- c) ułatwianie wymiany informacji we Wspólnocie poprzez zmniejszanie przeszkód, wynikających z niekompatybilności spowodowanej brakiem odpowiednich norm lub nieprecyzyjnym brzmieniem norm;
- d) dbałość, by uwzględniane były wymagania użytkowników poprzez stworzenie użytkownikom szerszych możliwości kompletowania systemów w sposób, jaki gwarantować będzie ich funkcjonalną kompatybilność, a w konsekwencji ich lepsze działanie przy ponoszeniu niższych kosztów;
- e) propagowanie stosowania norm i specyfikacji funkcjonalnych przy realizacji zamówień publicznych”².

¹ Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 36/31, s. 236)

² Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 36/31, s. 241)

Dopiero publikacja Raportu Bangemanna³ uzmysłowiła konieczność aktywnego działania na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego w Unii Europejskiej, uznając, że jest to wyzwanie społeczne i jeden z głównych priorytetów rozwojowych. „Szeroka dostępność nowych narzędzi informacji i usług stworzy nowe możliwości budowy równiejszego i bardziej zrównoważonego społeczeństwa oraz popierania indywidualnych osiągnięć. Społeczeństwo informacji posiada potencjał polepszenia jakości życia obywateli Europy, sprawności naszej społecznej i ekonomicznej organizacji oraz umocnienia spójności”⁴.

Zgodnie z logiką działania Unii Europejskiej bezpośrednim wskaźnikiem „wagi” problemu jest ilość środków w budżecie przeznaczonych na jego realizację. O ile budżety UE na lata 1988-1992 oraz 1993-1999) nie zawierały środków, które świadczyłyby o uznaniu budowy społeczeństwa informacyjnego za priorytet rozwojowy UE, to w „pakiecie Santera” (Budżet UE na lata 2000-2006) i „pakiecie Barroso” (Budżet UE na lata 2007-2013) można zaobserwować uznanie budowy społeczeństwa informacyjnego w Unii Europejskiej za działanie priorytetowe. Badaniem tego problemu na zlecenie Komisji Europejskiej zajmowało się konsorcjum: Stowarzyszenie Miasta w Internecie (Polska), Duński Instytut Technologii (koordynator), EMPIRICA (Niemcy), Europejskie Stowarzyszenie Regionów na rzecz rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (ERIS@) oraz Centrum Badań nad Rozwojem Miast i Regionów (Wielka Brytania). „Główne wnioski z raportu pozwalają na stwierdzenie, iż: rola polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego i inwestycji w ICT rośnie w całej Unii: całkowite wydatki na ten cel w latach 2000 – 2006 wyniosły 6,4 miliarda €, natomiast w zakończonym okresie (2007 – 2013) na rozwój społeczeństwa informacyjnego planowano przeznaczyć 14,7 miliarda €. (...) Analizy przeprowadzone w ramach projektu badawczego sugerują wykształcenie się następujących trendów w regionalnych politykach rozwoju społeczeństwa informacyjnego:

- a) rozwój społeczeństwa informacyjnego nie tylko pozostaje jednym z głównych priorytetów, ale wręcz zyskuje na znaczeniu: wydatki na ten cel w UE uległy podwojeniu.
- b) większość krajów członkowskich odchodzi od inwestycji w podstawową, twardą infrastrukturę: w wyniku analizy wydatków według kategorii interwencji, w okresie finansowym 2000-2006 jedynie w 6 krajach UE większość wydatków została poniesiona

³ Raport Bangemanna to oczywiście nazwa środowiskowa. Oficjalnie dokument ten nosi tytuł *Europe and the global information society, Recommendations of the Bangemann Group to the European Council*, Bruksela 1994, tytuł polski: *Europa i społeczeństwo globalnej informacji. Zalecenia dla Rady Europejskiej*.

⁴ <http://ec.europa.eu/archives/ISPO/infosoc/backg/bangeman.html> (01.09.2012).

na twardą infrastrukturę; jednym z tych krajów jest Polska (pozostałe to Austria, Czechy, Irlandia, Włochy i Łotwa).

- c) W okresie 2007-13 - nastąpiła istotna zmiana w strukturze geograficznej alokacji: środek ciężkości interwencji przeniósł się na wschód Unii Europejskiej”⁵.

Na bieżącą perspektywę finansową (lata 2014-2020) zareagował również polski rząd. Podjęte zostały prace nad sposobem alokacji tych środków w zakresie szeroko rozumianego społeczeństwa informacyjnego. Główne propozycje rządu opierają się na następujących pomysłach:

1. Środki przewidziane na budowę SI w Polsce powinny być zgromadzone przede wszystkim w nowym programie operacyjnym – Program Operacyjny Polska Cyfrowa, który:

„będzie się składał z 4 osi (wg propozycji MAC):

- Szybki Internet szerokopasmowy
- e-Administracja i otwarte państwo
- e-Gospodarka
- Pomoc techniczna

- alokacja – ok. 10 mld zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (z możliwością cross-finansowania działań miękkich)
- instytucja zarządzająca – MRR, MAC jako instytucja pośrednicząca”⁶.

2. Głównym zadaniem programu będzie „silna koordynacja z poziomu krajowego, w tym wyznaczanie standardów dla działań na poziomie regionalnym”⁷.

Podobny sposób myślenia przedstawiciele rządu reprezentują w projekcie tzw. „ustawy o informatyzacji”, który obecnie jest na etapie konsultacji. Jednak już pierwsze opinie środowiska nie wróżą spektakularnego sukcesu. Zastrzeżenia do sposobu myślenia o współpracy rządu z partnerami społecznymi w zakresie budowy społeczeństwa informacyjnego w Polsce najdobitniej prezentuje stanowisko Polskiego Towarzystwa Informatycznego: „autorzy projektu nie zauważają, że szereg problemów, które ustawa ma rozwiązać, wynika ze złego prawa, braku lub niekompletności uregulowań, nadmiernych czy sprzecznych regulacji. Projekt lansuje rozwiązanie silnie scentralizowane, oparte na mnożeniu

⁵ <http://www.mwi.pl/aktualnosci/129-raport.html> (08.09.2012).

⁶ https://mac.gov.pl/wp-content/uploads/2013/02/Linia-wsp%C3%B3wpracy_prezentacja-PO-PC.pdf

⁷ https://mac.gov.pl/wp-content/uploads/2013/02/Linia-wsp%C3%B3wpracy_prezentacja-PO-PC.pdf

szczegółowych zapisów dotyczących platformy ePUAP, gdy dotychczasowe doświadczenie (nie tylko polskie) dowodnie świadczy, że taka centralizacja zwykle kończy się wdrożeniową klęską”⁸.

2. Europejska Agenda Cyfrowa

W maju 2010 roku Komisja Europejska ogłosiła Europejską Agendę Cyfrową⁹. Agenda była pierwszą z siedmiu głównych inicjatyw wynikających z realizacji strategii Europa 2020. „Kryzys zniweczył wyniki wielu lat postępu gospodarczego i społecznego oraz odsłonił strukturalne słabości europejskiej gospodarki. Głównym celem Europy musi być teraz powrót na drogę wzrostu gospodarczego. Jednak aby zbudować zrównoważoną przyszłość, musimy już teraz wyjść poza horyzont celów krótkoterminowych.

W obliczu starzenia się społeczeństwa i globalnej konkurencji mamy do wyboru trzy opcje: pracować ciężiej, dłużej lub mądrzej. Będziemy prawdopodobnie musieli zastosować wszystkie trzy, ale trzecia opcja to jedyny sposób na zagwarantowanie lepszej jakości życia Europejczyków. Aby tego dokonać, w ramach agendy cyfrowej zaproponowano działania, które należy podjąć jak najszybciej w celu zapewniania w Europie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Propozycje te przygotują podłoże dla długoterminowych przemian wynikających z postępującej cyfryzacji gospodarki i społeczeństwa”¹⁰. Europejska Agenda Cyfrowa swoim zakresem obejmuje osiem kluczowych obszarów działania, których wsparcie może pozwolić na realizację jej priorytetów.

Po pierwsze: Dynamiczny jednolity rynek cyfrowy – „Internet nie ma granic, ale rynki cyfrowe, zarówno w UE jak i na świecie, dzieli wiele barier mających wpływ nie tylko na dostęp do paneuropejskich usług telekomunikacyjnych, ale także do globalnych usług i treści internetowych. Nie ma żadnego uzasadnienia dla takiej sytuacji”¹¹. Aby zdynamizować rozwój rynku cyfrowego Unii Europejskiej Agenda zaleca:

1. otwarcie dostępu do treści zamieszczanych w Internecie.

Działanie takie muszą poprzedzić zmiany w prawie europejskim i przepisach obowiązujących w krajach członkowskich. „Cyfrowa dystrybucja treści kulturowych, dziennikarskich czy kreatywnych jest tańsza i szybsza, w związku z czym umożliwia autorom i dostawcom treści

⁸ <http://www.cyfrowa-polska.pl/zamowienia-publiczne/item/1496-tak-informatyzacja-nie-przejdzie>.

⁹ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu.

¹⁰ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 4.

¹¹ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 9.

dostęp do nowych i liczniejszych odbiorców. Europa musi w coraz większym stopniu tworzyć, produkować i dystrybuować treści cyfrowe na wszystkich platformach”¹². W obowiązującym dziś porządku prawnym jest to niemożliwe ze względu na zarządzanie prawami autorskimi na poziomie krajowym i różnych zakresach ochrony własności intelektualnej w poszczególnych krajach. Stworzenie jednolitego, spójnego i przejrzystego systemu zarządzania prawami autorskimi pozwoli na swobodną wymianę myśli i koncepcji, a docelowo zwiększy innowacyjność Europy.

2. Ułatwienie transakcji internetowych i transgranicznych.

„Konsumenci w Europie nadal nie odnoszą korzyści z atrakcyjniejszych cen i większego wyboru, które powinien oferować jednolity rynek, ponieważ transakcje internetowe są zbyt skomplikowane. Fragmentacja ogranicza popyt na transgraniczne transakcje handlowe dokonywane w środowisku internetowym. Transakcje transgraniczne stanowią mniej niż jedną dziesiątą elektronicznych transakcji handlowych, zaś Europejczykom często łatwiej jest przeprowadzać transakcje transgraniczne z przedsiębiorstwem amerykańskim niż z przedsiębiorstwem z innego kraju europejskiego”¹³. Wprawdzie znaczna część Europy posiada wspólną walutę, jednak systemy uwierzytelniania tożsamości oraz uwierzytelniania płatności elektronicznych są nadal organizowane według granic państw. Agenda zaleca więc jak najszybsze zakończenie prac nad Jednolitym Europejskim Obszarem Płatniczym (SEPA), który pozwoliłby na uruchomienie innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie pieniądza elektronicznego – wartość takiego rynku w 2012 roku szacowana jest na 10 mld Euro.

3. Budowa zaufania do środowiska cyfrowego.

Europejczycy mają wiele praw związanych z usługami społeczeństwa informacyjnego. Informacje o nich są jednak rozproszone po różnych przepisach, często opisane specjalistycznym, trudnym do zrozumienia dla przeciętnego użytkownika językiem. Stan ten zwiększa brak zaufania do środowiska internetowego i hamuje rozwój europejskiej gospodarki internetowej. „Internetowe transakcje transgraniczne mogą stać się łatwiejsze dzięki zwiększeniu spójności europejskiego prawa zobowiązań, w oparciu o wysoki poziom ochrony konsumenta. Komisja opracuje również ogólnounijną strategię mającą na celu ulepszenie alternatywnych systemów rozstrzygania sporów i proponuje wprowadzenie

¹² Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 11.

¹³ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 12.

ogólnounijnego internetowego narzędzia rekompensaty dla handlu elektronicznego oraz ułatwienie dostępu do organów sprawiedliwości przez Internet”¹⁴.

4. Wzmocnienie jednolitego rynku usług telekomunikacyjnych.

„Jednolity rynek wymaga, aby podobne kwestie regulacyjne były rozstrzygane w podobny sposób, dlatego Komisja priorytetowo potraktuje opracowanie wytycznych dotyczących głównych koncepcji regulacyjnych odnoszących się do łączności elektronicznej, w szczególności do metod kalkulacji kosztów i do niedyskryminacji, a także skupi się na poszukiwaniu trwałych rozwiązań dotyczących transmisji danych i połączeń głosowych w roamingu”¹⁵.

Po drugie: Interoperacyjność i normy. Budowa społeczeństwa informacyjnego wymaga skutecznego wdrożenia otwartej architektury produktów i usług telekomunikacyjnych. Niemożliwa do zaakceptowania jest sytuacja, w której wybór marki urządzenia, systemu operacyjnego w którym ono działa, czy konkretnego producenta odcina użytkownika od istotnej części publicznych zasobów bądź usług cyfrowych. Dlatego niezbędna jest:

1. Poprawa ustalania norm w dziedzinie TIK¹⁶.

„Europejskie ramy prawne w zakresie ustalania norm powinny zostać dostosowane do szybko zmieniających się rynków technologicznych, jako że normy są niezbędne dla interoperacyjności”¹⁷.

2. Promowanie lepszego wykorzystania norm.

„Organy publiczne powinny jak najlepiej korzystać z szerokiego zakresu stosownych norm przy zakupie sprzętu, oprogramowania i usług informatycznych, np. poprzez wybór norm, które mogą być stosowane przez wszystkich zainteresowanych dostawców, tym samym umożliwiając większą konkurencję i obniżając ryzyko polegające na ograniczaniu się do jednego dostawcy”¹⁸.

3. Zwiększenie interoperacyjności przez koordynację.

Komisja Europejska powinna położyć szczególny nacisk na przygotowanie i wdrożenie europejskiej strategii interoperacyjności, która wymusi na administracji publicznej krajów

¹⁴ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 15

¹⁵ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 17

¹⁶ TIK (Technologie Informacyjno Komunikacyjne) jest polskim odpowiednikiem angielskiego ICT (Information and Communication Technologies)

¹⁷ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 18

¹⁸ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 18

członkowskich stosowanie jednolitych zasad w TIK. Działanie takie pośrednio wymusi stosowanie podobnych zasad przez producentów i dostawców sprzętu i oprogramowania.

Po trzecie: Zaufanie i bezpieczeństwo. „Użytkownicy muszą być bezpieczni podczas korzystania z Internetu. Analogicznie do przestępstw fizycznych, nie możemy tolerować cyberprzestępczości. Ponadto bez w pełni wiarygodnych nowych technologii nie mogłyby zaistnieć niektóre z najbardziej innowacyjnych i zaawansowanych usług internetowych – takich jak bankowość elektroniczna czy e-zdrowie. (...) wzmacnianie bezpieczeństwa w społeczeństwie cyfrowym to wspólna odpowiedzialność osób prywatnych i organów publicznych, na szczeblu lokalnym i globalnym”¹⁹.

Po czwarte: Szybki i bardzo szybki dostęp do Internetu. Założeniem podstawowym Agendy jest, aby do 2020 roku wszyscy Europejczycy mieli dostęp do Internetu o przepustowości przekraczającej 30 Mb/s, a co najmniej połowa gospodarstw domowych dostęp o przepustowości przekraczającej 100 Mb/s. Realizacja tych założeń pozwoli na rzeczywiste korzystanie z usług społeczeństwa informacyjnego: swobodnego dostępu do treści cyfrowych, zdalnego świadczenia pracy, współpracy w czasie rzeczywistym pomiędzy podmiotami odległymi geograficznie (np. usługi e-zdrowia, prace projektowe, itd.). Proponowane działania to:

1. Zagwarantowanie powszechnego dostępu szerokopasmowego o coraz większej szybkości,
2. Wsparcie upowszechnienia dostępu do sieci nowej generacji,
- 3 Otwarty i neutralny Internet.

Po piąte: Badania i innowacje. „Europa wciąż niewystarczająco inwestuje w badania i rozwój związane z TIK. W porównaniu z głównymi partnerami handlowymi, takimi jak USA, inwestycje w badania i rozwój w dziedzinie TIK w Europie stanowią nie tylko znacznie mniejszy odsetek całkowitych nakładów na badania i rozwój (17 % w porównaniu do 29 %), lecz również w wartościach bezwzględnych stanowią około 40 % wydatków USA na te cele”²⁰. Powoduje to w sposób oczywisty zmniejszenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki europejskiej w stosunku do głównych partnerów. Zdiagnozowane przyczyny takiego stanu rzeczy to m.in.:

- niskie i rozproszone nakłady publiczne na badania i rozwój,
- fragmentacja i rozproszenie środków dostępnych dla innowatorów,

¹⁹ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 19

²⁰ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 25

- powolne tempo absorpcji innowacji przez gospodarkę europejską, a zwłaszcza przez sektor publiczny.

Zmiana tego stanu rzeczy będzie możliwa poprzez:

1. Zwiększenie wysiłków i efektywności. „W oparciu o europejską strategię mającą na celu ustanowienie wiodącej roli sektora TIK, Europa musi zwiększyć, ukierunkować oraz połączyć swoje inwestycje, aby zachować w tej dziedzinie konkurencyjność, oraz musi nadal inwestować w badania wysokiego ryzyka, w tym w interdyscyplinarne badania podstawowe”²¹.

2. Stymulowanie innowacji w sektorze TIK przez wykorzystanie jednolitego rynku europejskiego. Wydatki sektora publicznego w Europie mogą pobudzać innowacyjność oraz efektywność i jakość usług publicznych. Aby mogło się to stać „Działalność związana z transferem wiedzy powinna być efektywnie zarządzana i wspierana przez odpowiednie instrumenty finansowe, a wyniki badań finansowanych ze środków publicznych powinny być szeroko rozpowszechniane za pośrednictwem otwartego dostępu do publikacji danych naukowych i referatów”²².

3. Inicjatywy przemysłu na rzecz otwartych innowacji. Konieczne jest wsparcie działań ze środków UE na rzecz otwartych i interoperacyjnych rozwiązań w zakresie wykorzystywania TIK. „Inicjatywy przemysłu mające na celu tworzenie standardów i otwartych platform dla nowych produktów i usług będą wspierane w ramach programów finansowanych przez UE. Komisja będzie wzmacniać działania zbliżające zainteresowane strony w ramach wspólnych programów badawczych w dziedzinach takich jak „Internet przyszłości” obejmujący „Internet fizycznych przedmiotów” i w zakresie kluczowych technologii w TIK”²³.

Po szóste: Zwiększenie umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych i włączenia społecznego. Według danych Komisji Europejskiej ok. 150 milionów Europejczyków nigdy nie korzystało z Internetu. Oznacza to, że grupa ta, składająca się w głównej mierze z osób w wieku 65 – 74 lat, zagrożona jest zjawiskiem wykluczenia cyfrowego. Zjawisko to może być bardzo niebezpieczne, szczególnie uwzględniając nacisk, jaki europejska administracja kładzie na rozwój takich dziedzin jak: e-zdrowie, e-administracja czy e-kształcenie. Przeciwdziałanie temu zjawisku jest możliwe pod warunkiem wspierania:

²¹ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 26

²² Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 27

²³ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 27

1. Umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych. „Trzeba kształcić Europejczyków w zakresie korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych i mediów cyfrowych oraz zachęcać młodych ludzi do szkolenia się w dziedzinie TIK. (...) Należy uświadomić wszystkim obywatelom potencjał technologii informacyjno-komunikacyjnych w odniesieniu do wszystkich rodzajów zawodów. Wymaga to utworzenia wielostronnych partnerstw, intensyfikacji kształcenia, uznania kompetencji informatycznych w kształceniu formalnym i w formalnych systemach szkoleń, a także podnoszenia poziomu wiedzy oraz skutecznego szkolenia i certyfikacji w zakresie TIK poza formalnymi systemami edukacji, obejmujących korzystanie z narzędzi internetowych i mediów cyfrowych do celów przekwalifikowywania się i ciągłego rozwoju zawodowego”²⁴.

2. Usługi cyfrowe sprzyjające włączeniu społecznemu. Oznacza to konieczność wspólnych działań umożliwiających korzystanie z usług społeczeństwa informacyjnego osobom zagrożonym wykluczeniem cyfrowym, w tym osobom niepełnosprawnym.

Po siódme: Korzyści z TIK dla społeczeństwa UE. „Społeczeństwo cyfrowe musi być postrzegane jako takie z którego wszyscy czerpią większe korzyści. Wprowadzenie TIK staje się krytycznym elementem realizacji celów polityki, takich jak wspieranie starzejącego się społeczeństwa, przeciwdziałanie zmianie klimatu, zmniejszanie zużycia energii, poprawa efektywności transportu i mobilności, wzmocnienie pozycji pacjentów oraz zapewnianie integracji osób niepełnosprawnych”²⁵. W tym celu konieczne jest podjęcie działań w zakresie:

1. TIK na rzecz środowiska. Oznacza to wsparcie wykorzystania TIK na rzecz zmniejszenia, negatywnych z punktu widzenia ochrony środowiska, efektów rozwoju gospodarczego Europy.

2. Stabilna opieka zdrowotna i wsparcie dla godnego życia oparte na TIK. „Stosowanie w Europie technologii umożliwiających świadczenie elektronicznych usług medycznych może poprawić jakość opieki medycznej, ograniczyć koszty leczenia i promować niezależne życie, w tym również w miejscach odległych. Podstawowym warunkiem sukcesu jest to, że technologie te gwarantują osobom fizycznym bezpieczne przechowywanie danych dotyczących stanu ich zdrowia w systemie opieki zdrowotnej dostępnym w Internecie. Aby w pełni wykorzystać potencjał nowych usług e-zdrowia, UE musi usunąć bariery prawne

²⁴ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 29

²⁵ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 32

i organizacyjne zwłaszcza w odniesieniu do interoperacyjności paneuropejskiej, oraz musi zacieśnić współpracę między państwami członkowskimi”²⁶.

3. Promowanie różnorodności kulturowej i kreatywnych treści.

4. E-administracja. „Usługi e-administracji oferują oszczędny sposób uzyskania lepszych usług przez każdego obywatela i przedsiębiorstwo oraz opartą na uczestnictwie, otwartą i przejrzystą administrację. Usługi e-administracji mogą obniżyć koszty i umożliwić zaoszczędzenie czasu organom administracji publicznej, obywatelom i przedsiębiorstwom. Mogą również pomóc w ograniczaniu ryzyka zmiany klimatu oraz naturalnych i spowodowanych przez człowieka zagrożeń poprzez dzielenie się danymi i informacjami na temat środowiska”²⁷.

5. Inteligentne systemy transportowe w służbie efektywnego transportu i lepszej mobilności.

Po ósme: Międzynarodowe aspekty Agendy Cyfrowej. „Na arenie międzynarodowej europejska agenda cyfrowa ma na celu uczynienie z Europy siły napędowej zrównoważonego wzrostu, który sprzyja jednocześnie włączeniu społecznemu. Wszystkie siedem filarów agendy cyfrowej ma wymiar międzynarodowy. W szczególności jednolity rynek cyfrowy potrzebuje zewnętrznej strony, ponieważ postępy w wielu obszarach polityki mogą być dokonywane jedynie na poziomie międzynarodowym. Interoperacyjność i standardy uznawane w skali światowej mogą przyczynić się do szybszego osiągnięcia innowacji poprzez obniżanie ryzyka i kosztów nowych technologii. Zapobieganie rosnącym zagrożeniom cybernetycznym również musi odbywać się w kontekście międzynarodowym”²⁸.

3. Potencjalne wskaźniki sukcesu

Jak widać z przedstawionych powyżej założeń Europejska Agenda Cyfrowa stanowi kompleksowy program, którego realizacja ma zapewnić pobudzenie oraz zwiększenie efektywności gospodarki europejskiej poprzez zapewnienie obywatelom i przedsiębiorcom większego dostępu do podstawowych usług społeczeństwa informacyjnego. Ten ambitny projekt wymaga jednak skoncentrowanych nakładów finansowych, co w kontekście przewidywanej drugiej fali kryzysu oraz potencjalnej utraty stabilności strefy euro może okazać się niewykonalne.

Należy więc zadać pytanie czy istnieje poziom realizacji Agendy, który będzie można uznać za zadowalający? Wydaje się, że nie można określić jednego, wspólnego poziomu dla

²⁶ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 34

²⁷ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 36

²⁸ Europejska Agenda Cyfrowa, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu, s. 39

całej UE. Inny poziom realizacji wskaźników można będzie uznać jako sukces dla tzw. krajów starej Unii, inny dla tych, które są w Unii od 10 lub więcej lat (w tym Polski), a jeszcze inny dla krajów nowoprzyjętych. Jednak w każdym wypadku musi to być rozwój zrównoważony. Bez równoczesnego wzrostu dostępu do infrastruktury, w tym dostępu do szerokopasmowego Internetu, dostępu do usług cyfrowych oraz rozwoju kompetencji cyfrowych obywateli UE stopa zwrotu z inwestycji w społeczeństwo informacyjne, rozumiana jako rozwój społeczno-gospodarczy UE, będzie niezadowalająca.

STRESZCZENIE

Zgodnie z logiką działania Unii Europejskiej bezpośrednim wskaźnikiem „wagi” problemu jest ilość środków w budżecie przeznaczonych na jego realizację oraz ilość programów i polityk sektorowych. O ile budżety UE na lata 1988-1992 oraz 1993-1999) nie zawierały środków, które świadczyłyby o uznaniu budowy społeczeństwa informacyjnego za priorytet rozwojowy UE, to w „pakiecie Santera” (Budżet UE na lata 2000-2006) i „pakiecie Barroso” (Budżet UE na lata 2007-2013) można zaobserwować uznanie budowy społeczeństwa informacyjnego w Unii Europejskiej za działanie priorytetowe. Potwierdzają to również liczne dokumenty planistyczne, polityki sektorowe, plany działania, w tym Europejska Agenda Cyfrowa.

Europejska Agenda Cyfrowa jest dokumentem który określa na najbliższe lata cele i kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Unii Europejskiej. Celem artykułu jest przedstawienie głównych założeń rozwoju wspólnego jednolitego rynku cyfrowego UE oraz pozostałych kluczowych obszarów działania w niej opisanych.

Słowa kluczowe: społeczeństwo informacyjne, Europejska Agenda Cyfrowa, ICT